ROK IX

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 9

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 1 MAJA 1934 ROKU

EKSPORT W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM

Zagadnienia eksportowe w każdej dziedzinie przemysłu naszego nabierają coraz to donioślejszego znaczenia. Wytwórczość chemiczna nie pozostaje bynajmniej w tyle i nieustannie obserwujemy zjawiska pogłębiania importu — przez zdobywanie nowych rynków zbytu lub inicjowanie eksportu artykułów, dotychczas z Polski nie wywożonych. Saldo ujemne obrotów handlowych z zagranicą towarami przemysłu chemicznego zmniejsza się z roku na rok, nietylko na tle spadku importu, lecz przedewszystkiem dzięki zastąpieniu przywozu gotowych artykułów przywozem surowców, służących do ich wyrobu (np. w przemyśle tłuszczowym), oraz dzięki wzmocnionemu wywozowi wyżej uszlachetnionych produktów wytwórczości chemicznej. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że nie wszystko jeszcze zrobiono, aby eksport chemiczny uzyskał takie napięcie i ciężar gatunkowy, jaki w naszych warunkach jest niezbędny. Wspólny wysiłek organizacyj przemysłowych i przedsiębiorstw chemicznych, przy bezpośredniej współpracy z Rządem, niewątpliwie może i powinien doprowadzić do wyzyskania jeszcze dalszych możliwości eksportowych, w formie energji potencjalnej tkwiących bezspornie w naszym przemyśle.

Spośród wielu postulatów, które realizowane być powinny na odcinku polskiego eksportu chemicznego, kilka z nich wysuwa się na czoło. Można je sformułować w następujących tezach:

Wysiłki w kierunku inicjowania tych rodzajów produkcji, które zastępowałyby istniejący obecnie import artykułów chemicznych, powinny być kontynuowane przez przemysł z niesłabnącą energją — w oparciu o niezbędną ochronę celną.

Specjalne organizacje eksportowe powinny być tworzone w tych działach przemysłu, w których mogą przynieść zwiększenie wywozu — drogą bądź zdobycia nowych rynków zbytu, bądź pogłębienia wywozu na znane już rynki; tam wreszcie, gdzie mogą spowodować osiągnięcie lepszych cen eksportowych. Już istniejące organizacje powinny być udoskonalone, niekiedy zaś rozciągnięte na rynek wewnętrzny.

Polityka cen na rynku wewnętrznym, licząc się z ogólną potrzebą utrzymania niskiego poziomu cen, powinna jednak w niektórych działach uwzględniać konieczność pokrywania strat na eksporcie rentownemi cenami wewnętrznemi.

Eksport pośredni we wszystkich jego formach powinien być popierany w drodze współdziałania, a nawet nacisku zainteresowanych czynników. W szczególności trzeba się domagać tanich surowców i tanich opakowań.

Akcja popierania eksportu musi trwać w dalszym ciągu. Wytwórczość chemiczna nietylko nie powinna przy wpłatach na rachunek wywozowy (pobieranych w związku z udzielaniem pozwoleń przywozu) ponosić ofiar na rzecz innych dziedzin, lecz przeciwnie — jako wytwórczość walcząca ze szczególnemi trudnościami eksportu — powinnna być stale wyróżniana i popierana.

Dbając o aktywność naszego bilansu handlowego nietylko po stronie zwiększania eksportu, lecz również zmniejszenia importu: przemysłowe organizacje chemiczne stale powinny mieć możność formułowania opinji przy wyznaczaniu wszelakich kontyngentów importowych w zakresie artykułów chemicznych.

Artykuły chemiczne powinny przy eksporcie w wyższym stopniu korzystać z pomocy tranzakcyj i zaświadczeń kompensacyjnych, gdyż ta forma popierania eksportu daje naogół bardzo korzystne wyniki.

Taryfy kolejowe, zarówno zawozowe jak specjalne eksportowe, powinny w szerszej mierze uwzględniać potrzeby wywozu artykułów chemicznych.

Eksportowy handel chemiczny powinien korzystać w większym stopniu z możności dyskontowania i lombardowania trat. Byłoby pożądane stworzenie systemu, pozwalającego asekurować się przy eksporcie od strat ogólnych i kursowych.

Prace komisyj normalizacyjnych powinny w miarę potrzeby służyć za podstawę poczynań selekcyjnych i standaryzacyjnych eksportu chemicznego.

Zorganizowany przemysł chemiczny powinien prowadzić energiczną akcję informacyjną i propagandową — w celu poparcia naszego eksportu.

Związek Przemysłu Chemicznego oddawna już poświęcał sprawom eksportowym wiele czasu i uwagi. Działająca od wielu lat na terenie Związku Sekcja Eksportowa zajmowała się konkretnemi zagadnieniami i przestudjowała wiele spraw, mających bezpośrednie znaczenie dla polskiego eksportu chemicznego. Pragnąc szczególnie mocno podkreślić tę osobliwą doniosłość eksportu chemicznego na tle całokształtu zagadnień gospodarczo-przemysłowych, Związek Przemysłu Chemicznego poświęcił planowi eksportowemu ogólne zebranie Związku dn. 30 kwietnia r. b.

NOWE DZIAŁY PRODUKCJI

Jesteśmy w stanie poinformować o podjęciu w ostatnich tygodniach fabrykacji kilku nowych artykułów przez fabryki chemiczne. Mianowicie, Sp. Akc. Przemysł Chemiczny „Boruta" w Zgierzu rozpoczęła już fabrykację i dostarcza na rynek betanaftol w ilościach, pozwalających na pokrycie pełnego zapotrzebowania naszego kraju. Ta sama firma przystąpiła też do produkcji i sprzedaży rongalitu 45%-go — ważnego artykułu pomocniczego w przemyśle włókienniczym.

Sp. Akc. „Azot" w Jaworznie, udoskonalając i posuwając nieustannie naprzód produkcję węglanów potasowych, wypuściła na rynek dwie nowe odmiany tego towaru, mianowicie krystaliczny węglan potasu (t. zw. hydrat węglanu potasu) oraz potaż kalcynowany 98%-wy, równolegle z produkowanym dotychczas potażem kalcynowanym 92%-wym.

Ponadto, Sp. Akc. „Giesche" w Katowicach donosi nam, że w ostatnich czasach podjęła produkcję pyłu ołowianego w hemetycznie zamkniętych bębnach żelaznych, używanego zamiast tlenków ołowiu do płyt akumulatorowych. Ta sama firma produkuje też nowy środek pod nazwą „Sulfattalium", służący do zatruwania szczurów okrętowych.

STATYSTYKA PRZYWOZU BARWNIKÓW

Taryfa celna, w pozycji obejmującej syntetyczne związki barwiące (barwniki), nie przewiduje podziału barwników zależnie od ich charakteru. Statystyka więc importu barwników jest bardzo utrudniona, a nawet — zgodnie z wielokrotnemi oświadczeniami przedstawicieli Departamentu Ceł — niemożliwa w płaszczyźnie badań przez Urzędy Celne charakteru sprowadzanych barwników, przedewszystkiem z uwagi na brak odpowiednich urządzeń na komorach celnych. Pragnąc chociaż w pewnym stopniu usystematyzować statystykę zapotrzebowania i przywozu barwników zagranicznych, Związek Przemysłu Chemicznego wystąpił z wnioskiem, aby ubiegający się o zezwolenia na przywóz barwników importerzy precyzowali w podaniach o zezwolenie przywozu — charakter sprowadzanych barwników. Na początek wystarczyłaby klasyfikacja według 19-tu zasadniczych grup Schultza, z podaniem handlowej nazwy barwnika.

Przeprowadzenie takiej statystyki ma zupełnie zasadnicze znaczenie, gdyż pozwoli fabrykom krajowym dokładnie zorjentować się w charakterze zapotrzebowania i w konsekwencji podjąć fabrykację takich półproduktów i barwników, które są najbardziej przez rynek pożądane. Należy też sądzić, że importerzy barwników — doceniając nasze intencje — poprą powyższy wniosek na terenie swych organizacyj i od najbliższego już czasu składać będą podania o zezwolenie na przywóz barwników, rozklasyfikowanych według zestawień międzynarodowych Schultza.

ACHEMA VII

Tegoroczna wystawa aparatury chemicznej, organizowana przez Niemieckie Towarzystwo Wiedzy Budowy Aparatury Chemicznej (Dechema) odbędzie się w Kolonji, w okresie od 18 do 27 maja. Towarzystwo Dechema, specjalnym listem skierowanym do Związku Przemysłu Chemicznego, zachęca chemików polskich do zwiedzenia tej Wystawy, projektując nawet zorganizowanie specjalnej podróży polskiej do Kolonji, celem dokładnego przestudjowania Wystawy. Ponieważ podróż taka mogłaby się odbyć tylko przy zgromadzeniu pewnej określonej ilości uczestników, uprzejmie prosimy o możliwie najśpieszniejsze — w pierwszych dniach maja — orjentacyjne podanie do naszej wiadomości, kto mianowicie z przedstawicieli zrzeszonych w Związku Przemysłu Chemicznego przedsiębiorstw wziąłby udział w ewentualnej wycieczce do Kolonji na Wystawę Achema VII.

KRONIKA

Dn. 20 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, poświęcone rozważeniu spraw ogólnego zebrania, oraz sprawom finansowym Związku.

Ustalono, że referat dotyczący zagadnień eksportowych przemysłu chemicznego wygłoszony będzie na ogólnem zebraniu Związku dn. 30 kwietnia r. b. przez Dyrektora Związku, p. Inż. Edmunda Trepkę.

Ponadto, Zarząd Związku zapoznał się z aktualnym stanem rokowań o zawarcie traktatów handlowych z poszczególnemi krajami.

Dn. 18 kwietnia r. b. odbyło się pod przewodnictwem p. Ministra Butkiewicza pierwsze posiedzenie Państwowej Rady Komunikacyjnej. Pan Minister Butkiewicz wygłosił na tem posiedzeniu godzinne przemówienie, w zakresie całokształtu zagadnień komunikacyjnych w Polsce, charakteryzując przebieg sytuacji w okresie od maja r. 1931 do chwili obecnej i wskazując, że kolej jest obecnie na granicy wystarczalności finansowej. Po odebraniu od członków Rady Komunikacyjnej przyrzeczenia dochowania tajemnicy, odbył się wybór Prezydjów 6-ciu (zamiast dotychczasowych 3-ch) Komitetów Rady. Na przewodniczących powołano następujące osoby: w Komitecie Taryfowym — p. Inż. Chodkiewicza; w Eksploatacyjnym — p. Inż. Krzyżanowskiego; w Budowlanym — p. Dunin-Slepścia; w Wodnym — p. Kwaśniewskiego; w Drogowym — p. Inż. Kühna; w Koordynacyjnym — p. Inż. Czapskiego. Posiedzenia poszczególnych Komitetów będą zwołane niebawem.

Dn. 19 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie odczytowe Sekcji Przemysłowej Polskiego Towarzystwa Chemicznego, poświęcone zagadnieniu przemysłu barwnikarskiego w Polsce. Zasad-

niczy i wzorowo opracowany referat w tej sprawie wygłosił Dyrektor Sp. Akc. „Boruta" w Zgierzu, p. Inż. Marjan Piasecki, omawiając zarówno sprawy techniczne, jak gospodarcze, a nawet handlowe. Po odczycie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierali głos: Dyrektor Dep. Przemysłowego w Min. Przem. i Handlu, p. Kandel, Prof. W. Iwanowski, Pułk. Łupiński, Inż. Trepka, Inż. Zamoyski, Dr. Otolski, Inż. Kirkor, Inż. Berger, Inż. Sommer, Dr. Królikowski, Dr. Broniatowski.

Zarówno referat jak ożywiona po nim dyskusja niewątpliwie przyczyniły się do wszechstronnego oświetlenia doniosłego i interesującego tematu. Należy też zachęcić Sekcję Przemysłową Polskiego Towarzystwa Chemicznego do organizowania częściej podobnych zebrań, poświęconych omawianiu konkretnych zagadnień, związanych z działalnością wytwórczości chemicznej.

Dn. 25 kwietnia r. b. odbyło się posiedzenie podkomisji normalizacji bieli cynkowej Komisji Technologji chemicznej P. K. N. Na zebraniu tem przedyskutowano projekt normy bieli cynkowej mieszanej, wprowadzając szereg poprawek.

Centralny Związek Przemysłu Polskiego zwraca naszą uwagę na nowopowstałą instytucję pod nazwą „Instytut Oświaty Pracowniczej". Celem Instytutu jest:

1) Prowadzenie studjów nad kwestją bezrobocia,

2) Przeszkalanie bezrobotnych, celem umożliwienia im podjęcia pracy w zawodach jeszcze nieprzepełnionych,

3) Organizowanie zatrudnienia pracowników umysłowych w tych dziedzinach, które mogą z pożytkiem dla całości gospodarki wykorzystać pracę ludzi o wyższych kwalifikacjach.

Instytut Oświaty Pracowniczej mieści się w Warszawie, przy ul. Marszałkowskiej 87.

W pierwszej połowie września r. b. odbędzie się w Monachjum Międzynarodowy Kongres Drogowy, połączony z Wystawą Drogową. Rząd Polski bierze udział w tym kongresie za pośrednictwem swych upoważnionych przedstawicieli. Ze względu na powagę i duże międzynarodowe znaczenie przedsięwzięcia, wydaje się wskazane wzięcie udziału w Wystawie przez firmy polskie. Szczegółowych informacyj w tej sprawie udzielić może referat komunikacyjny Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. Nr. 30 z dn. 11 kwietnia r. b. ogłoszone zostały pod poz. 263 i 265 Ustawy w sprawie ratyfikacji porozumień celnych między Rzplitą Polską a Austrją oraz między Rzplitą Polską a Rzeszą Niemiecką.

W Dz. Ust. Nr. 31 z dn. 13 kwietnia r. b. ogłoszona została pod poz. 233 Ustawa z dn. 9 marca 1934 r. o oznaczaniu wyrobów wytwórczości polskiej.

Ustawa upoważnia Ministra Przemysłu i Handlu do oznaczania wyrobów wytwórczości polskiej specjalnym znakiem rozpoznawczym. Uprawnienie to Minister przekazać może wojewódzkim władzom przemysłowym lub też instytucjom, mającym na celu popieranie wytwórczości polskiej.

Ogłoszenie tej Ustawy należy powitać z dużą radością, gdyż stwarza dostateczne podstawy do realizowania oddawna formułowanego przez polskie sfery przemysłowe postulatu oznaczania wytwarzanych w Polsce towarów w taki sposób, aby bez żadnych trudności odróżnić je można było od importowanych do nas towarów pochodzenia zagranicznego.

W Dz. Taryf i Zarządzeń Kol. Nr. 25 z dn. 18 kwietnia r. b. ogłoszone zostało zarządzenie, zamykające stację Gdynia—Port do ładowania, wyładowywania i przechowywania materjałów wybuchowych.

Zarządzenie to zostało spowodowane brakiem na powołanej stacji oddzielonych magazynów i urządzeń, niezbędnych do manipulacyj z materjałami wybuchowemi. Byłoby do życzenia, aby władze kolejowe w możliwie śpiesznym czasie przystosowały urządzenia do tych celów, gdyż eksport materjałów wybuchowych via Gdynia będzie niewątpliwie zahamowany niemożnością dokonywania transportów przez st. kolejową Gdynia—Port.

ECHA

* Z dniem 15 kwietnia r. b. rozpoczął pracę na terenie Związku Przemysłu Chemicznego p. Dr. Andrzej Marchwiński, dotychczasowy zastępca kierownika Biura Traktatowego Samorządów i Organizacyj Gospodarczych w Polsce. P. Dr. A. Marchwiński na terenie Związku Przemysłu Chemicznego zajmować się będzie przedewszystkiem sprawami eksportowemi.

* P. Andrzej Kozłowski, Dyrektor Sp. Akc. „L. Spiess i Syn", został powołany na członka Zarządu Ziemskiego Funduszu Bezrobocia w Warszawie.

* Pragnąc rozszerzyć dział wiadomości osobistych naszego wydawnictwa, publikowanych zazwyczaj w tej rubryce, prosimy wszystkie zrzeszone przedsiębiorstwa o informowanie Redakcji „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" o zmianach osobowych, jakie są dokonywane na stanowiskach kierowniczych. Mamy tu na myśli obsadzanie i przesunięcia zarówno w Zarządzie przedsiębiorstwa, jak w ruchu fabrycznym. Ożywienie w ten sposób treści naszego wydawnictwa przyczyni się do zrealizowania wielokrotnie pod naszym adresem formułowanego postulatu co do możliwie najszczegółowszego informowania czytelników o ruchu personalnym w przemyśle chemicznym.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	440 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	160 „
„ „ czysty 99%	300 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,53 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,52 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,69 „
Azotan amonu	100 „
Azotyn sodowy	120 „
Benzol handlowy 90%	92 „
„ czysty	104 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	13,50 „
* Boraks	90—100 „
Chlor ciekły	115 „
Chlorek cynku 50° Bé	30 „
*Chlorek wapna bielący	30,6 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chlorobenzol	165 „
Chloroform czysty	800 „
„ „pro narcosi“	1,800 „
Eter siarkowy	450 „
Fenol czysty	265 „
Formalina 40%	260 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	220 „
* „ techniczna 85/88%	160 „
Karbolineum	29,75 „
Klej kostny	230 „
Klej skórny biały	280 „
Krezol czysty	128 „
Kwas azotowy tech. 36° Bé za 100% HNO_3	95 „
Kwas mrówkowy 80%	235 „
Kwas siarkowy 60° Bé	6,00 „
„ solny 19°/21° Bé	12,25 „
„ octowy techn. 30%	100 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	15 zł.
„ rogowa 13/14% N	40 „
Naftalin surowy prasowany	28,00 „
„ czysty w łuskach	52,50 „
Octan sodu	120 „
„ ołowiu	205 „
Oleina	175 „
Oleum 20%	19,24 „
Olej lniany	185 „
* Potaż kalcynowany 90/95%	120 „
* Potaż żrący topiony 88/92%	140 „
Pirydyna czysta dla celów analitycznych za 1 kg	8,00 „
Smoła preparowana	16,50 „
Saletra amonowa	100 „
Saletra potasowa	130 „
* Saletra sodowa przem. zwyczajna	55 „
* Saletra sodowa rafinowana	75 „
*Salmjak raf.	120 „
Siarczan amonu	28,45 „
* Siarczan miedzi	65—75 „
* Siarczek sodu 60/62%	64 „
Soda amonjakalna	25 „
* „ kaustyczna	54 „
Sól glauberska krystaliczna	7,00 „
Stearyna	155 „
Superfosfat 16% par. Warszawa luzem	10,72 „
Toluol czysty	115 „
Woda amonjakalna chem. czysta zaw. ± 25% NH_3	60 „
Żelatyna techn.	400 „

Ceny powyższe są cenami hurtowemi i rozumieją się za 100 kg loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdką rozumieją się wraz z opakowaniem.

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
„PRZEMYSŁ CHEMICZNY, BORUTA Sp. Akc.“, Zgierz, tel. Łódź 121-01; Warszawa, Piusa XI. 3. m. 8, tel. 8-38-78.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA“ Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165.
ZAKŁADY CHEMICZNE W WINNICY, S. A. Henryków pod Warszawą. Tel. II podm Jabłonna 5. Biuro sprzedaży: Inż. Oskar Gross. Łódź, Piotrkowska 80, tel. 186-12.

Chlorek wapna bielący.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“. Warszawa, Czackiego 14, tel. 5.91-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN“, Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.
„FR. KARPIŃSKI SPÓŁKA AKCYJNA“, Warszawa, Wolność 9, tel. 11-06-00.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.
Przem. Tłuszcz. „SCHICHT-LEVER“ Sp. Akc., Warszawa, Nowy Zjazd 1, telefony 605-77, 605-99.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM“, Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 206-80.
Zakł. Kauczukowe „PIASTÓW“ Sp. Akc., Warszawa, Złota 35, tel. 533-49.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.
FABRYKA PRZĘDZY I TKANIN SZTUCZNYCH „CHODAKÓW“, Sp. Akc., poczta Sochaczew. Tel. Sochaczew 81.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa. Mazowiecka 7, 5.84-30

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 875-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE“, Warszawa, Czackiego 14, tel. 591-24.

Soda kaustyczna.
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ“, Warszawa, Zgoda 10, tel. 634-94.

Sól glauberska krystaliczna:
„TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU“, Warszawa, Wilcza 9a, tel. 8-75-39.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM“, Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 584-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO“, Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego“ bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 510-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej—Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Druk L. Bogusławskiego i S-ki, Świętokrzyska 11